

**ENVIRONMENTÁLNÍ
CENTRUM**

Železná Ruda

www.zeleznaruda.cz/itcruda

PLZEŇSKÝ KRAJ

Kabinet HORSKÝCH LESŮ

Představuje složení a vývoj lesů na Šumavě v závislosti na nadmořské výšce a expozici terénu. Součástí expozice je 3D model Železnorudska od vrcholu Můstku až po vrchol Jezerní hory, kde je znázorněno území obydlené člověkem, hranice mezi horským smrkovým lesem a smíšeným lesem. Tedy oblastí, kde je smrk v hojně míře „doma“ a kde jsou již smrkové monokultury nepůvodní a dřívě zde bývaly jehličnaté lesy smíšené s listnatými.

Zároveň je k dispozici 2D model, který vyjadřuje rozdíl mezi lesy a jejich druhovou skladbou v Národním parku Šumava a Bavorský les. Je zde výborně znázorněn vliv expozice světových stran na změnu druhové skladby lesů. Součástí jsou také historické i současné přístroje využívané v lese k zjišťování věku a výšky porostu.

Obrázek: Smíšený les na Šumavě

Kabinet BYLIN A HUB

V expozici jsou vystaveny nástroje našich předků pro sběr a zpracování hub. Ti se starali o svá hospodářství a neměli k dispozici elektřinu, ani žádné jiné moderní vymoženosti. Můžete se zde seznámit s nástroji na výrobu lněné látky, dřevěnou pastí na myši, kruhadlem, váhami a dalšími přístroji. Součástí je také výstava kreseb významných chráněných druhů rostlin a naučná tabule s obrázky rostlin a jejich stanovišti na Šumavě. Můžete si zde vyzkoušet, zda dokážete správně přiřadit jednotlivé rostliny k jejich stanovištím, na kterých žijí.

Kabinet BOBRA EVROPSKÉHO

Pojďte navštívit bobra přímo do jeho domova! V tomto kabinetu se nachází tzv. bobří hrad, místo, kde žije bobr. Můžete se podívat dovnitř a sledovat na obrazovce malého bobříka v akci. Součástí expozice je také bobří rodina. Víte, jak dlouho vydrží bobr pod vodou? I to se v naší expozici dozvíte.

Obrázek: Bobr evropský

Kabinet JELENA EVROPSKÉHO

V posledním kabinetu se seznámíte s jelenem Karlem a jeho kamarádem srncem Toníkem. Můžete si poměřit, o kolik je srnec oproti jelenovi menší a vyzkoušet si srovnat stopy zvířat dle jednotlivých druhů. Při správném přiřazení vám bude odměnou „hlasitá pochvala“ daného zvířete.

Součástí výstavy jsou i další savci žijící na Šumavě. Čeká tu na vás rys Rico, který žil na Železnorudsku dlouhá léta, ale pak se stal obětí srážky

s vlakem. Je zde několik představitelů lasicovitých šelem, dále pak vydra nebo psík mývalovitý, který je na Šumavě nepůvodním druhem.

Obrázek: Kabinet jelena evropského

Prosíme, v expozici je zákaz přesouvání židliček do jiných místností a konzumace jídla a pití. Vystavených exponátů se nedotýkáme. Na všechny se těší tým Environmentálního centra Železná Ruda!

**Environmentální centrum
Město Železná Ruda**

1. máje 12

340 04 Železná Ruda

Tel.: +420 376 397 033

E-mail: envicentrum@zeleznaruda.cz

Web: www.sumavskecentrum.cz

Texty: Environmentální centrum Železná Ruda, ČSOP Rejštejn a Creative Content s. r. o., PaedDr. Richard Smola
Foto: Environmentální centrum Železná Ruda, ČSOP Rejštejn a Creative Content s. r. o.

ENVIRONMENTÁLNÍ CENTRUM ŽELEZNÁ RUDA

Centrum vzniklo v budově bývalé školy na základě podpory Státního fondu životního prostředí ČR z operačního programu ŽP, z prostředků EU i národních prostředků tohoto fondu.

OD HISTORIE DO SOUČASNOSTI

Budova Environmentálního centra (č. p. 12) sloužila hned po válce v září 1945 jako obecná i měšťanská škola. Měšťanská škola se pak přesunula o rok později do budovy, kde se dnes nachází městský úřad.

V roce 1951 byl v budově obecné školy (1. stupeň ZŠ) zahájen provoz školní kuchyně a družiny mládeže. Později docházeli do této budovy žáci prvního stupně ZŠ. Nacházela se zde i tělocvična. Ale kapacita budovy nebyla dostatečná a stejně tomu tak bylo v budově pro druhý stupeň ZŠ, kde se dříve nacházela měšťanská škola. Zároveň ani jeden z objektů nevyhovoval z hlediska hygieny a bezpečnosti. Z tohoto důvodu byla zahájena snaha o vybudování nové základní školy, díky které byla postavena nová moderní škola, do které se přestěhoval v roce 2000 1. i 2. stupeň. Budova č. p. 12 poté sloužila několik let jako obchodní středisko, ve kterém se střídali různí nájemci. Ale město Železná Ruda vidělo v této budově jiné využití. Proto podalo v roce 2014 žádost o dotaci, ve které uspělo. A tak v roce 2015 až 2016 došlo k rekonstrukci celé budovy, které se vrátil její výukový charakter, a vzniklo zde Environmentální centrum.

Jeho expozice je v současnosti věnována fauně a flóře Šumavy, geologii a geomorfologii, lyžování, horské službě a významnému českému entomologovi, spisovateli a myslivci panu profesoru Juliovi Komárkovi, který se v Železné Rudě narodil. Součástí budovy je také Informační turistické centrum, kde získají návštěvníci potřebné informace a propagační materiály. A také je možné zde zakoupit různé mapy, pohlednice, publikace a suvenýry. V budově nechybí ani místnost s veřejným internetem, knihovna, přednáškový sál nebo 3D kino pro programy ekologické výchovy, které jsou v centru realizovány.

EXPOZICE ENVIRONMENTÁLNÍHO CENTRA

KOMÁRKOVA KNIHOVNA

Tato místnost je upomínkou na život a dílo rodáka ze Železné Rudy pana profesora Komárka, který se narodil v železnorudském zámečku. Jsou zde k dispozici k nahlédnutí nejen jeho knihy ale i stůl, u kterého psal.

Místnost zároveň slouží jako útulná čítárna, kde si můžete v klidu odpočinout u vybrané knihy, kterou si můžete na základě předložení občanského průkazu zapůjčit zdarma i domů. Město Železná Ruda zároveň používá tuto knihovnu jako reprezentativní místnost.

Obrázek: Komárkova knihovna

EXPOZICE LYŽOVÁNÍ A HORSKÉ SLUŽBY

Výstava vznikla za pomoci pana Emila Kintzla, známého propagátora Šumavy. Expozice seznamuje návštěvníky s historií lyžování a horské služby, která byla založena na Šumavě právě v Železné Rudě, resp. na Špičáku. Nově jsou součástí expozice medaile, dresy i další ocenění Martina Jakše, českého úspěšného reprezentanta v běhu na lyžích a olympionika.

EXPOZICE FOTOGRAFIÍ VE VESTIBULU SCHODIŠTĚ

U schodiště mezi prvním a druhým patrem je k dispozici prostor k realizaci dočasných výstav. Jsou zde umístěny fotografie žáků základních škol, kteří se účastnili již tradiční fotosoutěže probíhající v zimní období. Soutěž je vyhlašována Environmentálním centrem Železná Ruda za podpory města Železná Ruda.

Zároveň si můžete všimnout fotografií lemujících schodiště po pravé straně při pohybu do schodů. Fotky reprezentují vývoj lesa a jeho změnu druhové skladby v závislosti na nadmořské výšce.

Na chodbách obou podlaží jsou vystaveny historické fotografie z Fotoateliéru Seidel v Českém Krumlově, které znázorňují podobu Železnorudska na počátku 20. století.

V druhém podlaží budovy se nachází šest kabinetů věnujících se fauně, flóře, geologii a geomorfologii Šumavy. Celou expozici vás provázejí stopy rysa Rudy a a občas narazíte i na stopy vlka.

Obrázek: Expozice lyžování a horské služby

Kabinet ČÁPA ČERNÉHO

Místnost je věnována ptactvu žijícímu na území Šumavy, zvláště Železnorudska. Můžete se zde setkat jak s běžně žijícími druhy, tak i s ptáky zvláště chráněnými. Zvláštní pozornost je věnována čápu černému, jakožto vzácnému obyvateli Šumavy a méně známému příbuznému čápa bílého, jehož život je značně odlišný. S opatrností se můžete posadit na houpající se lavičku a kochat se videem, které vás provede leteckým pohledem na Šumavu. Můžete se seznámit s tetřevem, tetřívkem, vzácnými druhy sovy nebo např. křivkou obecnou, která zaujme svým zvláštním zobákem, podle kterého se jmenuje.

Obrázek: Čáp černý s mláďaty

Kabinet GEOLOGIE A GEOMORFOLOGIE

Šumava vznikla před 300 miliony lety a je nejstarším pohořím Evropy. Její součástí je také Železnorudská hornatina, která je její nejčlenitější částí. V expozici naleznete velkou část druhů hornin, z nichž se tato hornatina skládá.

Součástí expozice je také výstava Český kráter, kde se dozvíte, že značná část České republiky se nachází ve více než miliardu let starém kráteru.

Během prohlídky se také seznámíte se způsobem vzniku a vývojem ledovcových jezer a se stavbou Špičáckého tunelu, který byl ještě donedávna nejdelším železničním tunelem na českém území. Jeho způsob stavby byl velmi náročný a unikátní.